

BUITENLANDSCH OVERZICHT.

Marlborough s'en va-t-en guerre . . . . Hij zal wel terugkeeren.

Heel gevaarlijk is die tocht van des Keizers broeder, prins Heinrich, met een sterk eskader naar de Chineesche wateren niet. Er is natuurlijk eenig zeegevaar, maar het oorlogsgevaar is gering. In China zal de prins of buigende of vluchtende Chineezen vinden. Hij is er in 1880 al eens heen gereisd; maar toch moet zoo'n uitstap voor hem wel interessant zijn en een aangename afwisseling in het stijve hofleven onder het scherp toeziend oog van zijn keizerlijken broeder.

Er werd hem wat wij noemen een „Indisch afscheid” bereid. Een Engelsch blad heeft het vertrek van de Duitsche divisie spottend met het uitzeilen van de *Armada* vergeleken en Wilhelm's woorden met die van Filips van Spanje. De broeder gaat eenvoudig een tocht door het Suez-kanaal maken naar China om daar dingen te doen, die honderdmaal zonder ophef door Engelsche officieren gedaan zijn!

Dat is volkomen juist, maar *deze* officier is de keizerlijke prins Heinrich en dat maakt inderdaad eenig verschil. De Keizer heeft het al vroeger gezegd, bij het openen van den Rijksdag, in den testamentischen stijl dien hij bij dergelijke gelegenheden zoo gaarne gebruikt: Alzoo lief heb ik Duitschland (of China?) gehad, dat ik mijn eenig geboren broeder gegeven heb . . . . Zoo ongeveer klonk het en wie mij zegt dat ik met deze voorstelling profaneer, dien werp ik de woorden tegen, door prins Heinrich aan het gastmaal te Kiel letterlijk gesproken:

„Mij trekt slechts één ding: het evangelie van Uwer Majesteits geheiligden persoon in den vreemde te verkondigen, te prediken aan elk die het hooren wil en ook aan hen die het niet hooren willen.”

Wat die „blijde boodschap” van Zijner Majesteits geheiligden persoon wel mag zijn? Toch niet het evangelie der liefde. Toch evenmin een revolutionaire leer als die van Christus. Maar wat dan? Welke leer brengt prins Heinrich op zijn pantserschepen door het Suez-kanaal naar Mantsjoerije aan de mandarijnen, die het misschien hooren willen en aan Japan, dat het hoogstwaarschijnlijk niet hooren wil? Welke leer hooren zij die neerzitten aan de voeten van den prediker van Potsdam? Is het de leer van Krupp? Is het de leer van Rhodes?

Zelfs tegen een zoo vluchtige ontleding zijn de woorden van Wilhelm — want voor die van Heinrich is *hij* verantwoordelijk — niet bestand. En hij weet dat heel Europa die woorden zal ontleden en bestudeeren. Het is dus niet met hem als met den gewonen toaster aan een bruilofsmaal, wiens woorden nooit toerekenbaar zijn. Integendeel, hier is alles nauwgezet voorbedacht. Zelfs de oude Bismarck is nog eens te pronk gezet, om van de uitvaart van Kiel een historische gebeurtenis te maken. Prins Heinrich is hem goedendag gaan zeggen en heeft hem het gelaat gekust op dezelfde plek, waar de oude Keizer eens zijn lippen drukte. De *Westminster Gazette* heeft een tekening gemaakt van Bismarck's kalen schedel; midden op staat een kruisje, verwijzend